

UTKAST

HØRINGSNOTAT

FORSLAG TIL ENDRINGER I POSTLOVEN MED FORSKRIFTER

Innholdsfortegnelse

1	Kort om hva som foreslås og hvorfor	3
2	Høringsnotatets struktur	4
3	Presisering av tilbyderbegrepet og endring av vektgrensen for lettgods	4
3.1	Bakgrunn.....	4
3.2	Hva foreslås	5
3.3	Departementets vurdering og begrunnelse for forslagene	6
3.4	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	10
4	Tilretteleggelse for å ta inn pakkepostforordningen i norsk rett.....	11
4.1	Bakgrunn og innhold	11
4.2	Departementets vurdering og status i Norge	12
4.3	Foreslåtte regelverksendringer	12
4.4	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	13
5	Opphevelse av bestemmelsen om brukerklagenemnd og endring av klagemyndighet etter loven	13
5.1	Bakgrunn.....	14
5.2	Hva foreslås	15
5.3	Vurderinger	16
5.4	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	17
6	Overføre og fordele forvaltningsansvaret for det offentlige postnummersystemet.....	17
6.1	Bakgrunn.....	17
6.2	Hva foreslås	18
6.3	Vurderinger	19
6.4	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	20
7	Opphevelse av bestemmelsen om politiattest.....	21
7.1	Bakgrunn.....	21
7.2	Hva foreslås	23
7.3	Vurderinger	23
7.4	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	24
8	Samlede økonomiske og administrative konsekvenser.....	24
9	Høringsfrist og innsendelse av høringsinnspill	25

10	Forslag til endringer i postloven med forskrifter	26
10.1	Forslag til endringer i lov om posttjenester (postloven) LOV-2015-09-04-91	26
10.1.1	Tilbyderbegrepet	26
10.1.2	Pakkepostforordningen	26
10.1.3	Opphevelse av bestemmelsen om brukerklagenemnd og endring av klagemyndighet	26
10.1.4	Det offentlige postnummersystemet	28
10.1.5	Politiattest	29
10.2	Forslag til endringer i forskrift om post (postforskriften) FOR-2015-09-18-1063.....	29
10.2.1	Pakkepostforordningen	29
10.2.2	Opphevelse av bestemmelsen om brukerklagenemnd og endring av klagemyndighet	29
10.2.3	Det offentlige postnummersystemet	30
10.2.4	Politiattest	30
10.3	Forslag til endringer i delegering av myndighet etter postloven FOR-2020-01-10-33.....	31

1 Kort om hva som foreslås og hvorfor

I høringsnotatet foreslår departementet å gjøre endringer innenfor fem temaer i lov av 4. september 2015 nr. 91 om posttjenester (postloven). Fire av temaene foreslås endret på bakgrunn av erfaringer med dagens postlov, mens ett tema har sin bakgrunn i EU/EØS-retten.

Følgende endringer foreslås:

Presisere postlovens tilbyderbegrep (§ 4)

Departementet foreslår å presisere tilbyderbegrepet i § 4 nr. 7 jf. nr. 1 for å fjerne usikkerhet om hvem som er tilbydere etter postloven. Forslaget endrer ikke gjeldende rett. Som ledd i implementeringen av pakkepostforordningen foreslås det å endre vektgrensen for lettgods i § 4 nr. 3 fra *inntil 20 kg* til *inntil 31,5 kg*.

Legge til rette for å ta pakkepostforordningen (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/644 av 18. april 2018 om grensekryssende pakkeleveringstjenester) inn i EØS-avtalen og i norsk rett

Det er nødvendig å foreta lov- og forskriftsendringer for å kunne gjøre forordningen til del av norsk rett, herunder endre vektgrensen for lettgods jf. punktet ovenfor.

Opphevelse av postlovens bestemmelse om brukerklagenemnd (§ 40) og endring av klagemyndighet (§ 41)

Departementet foreslår å oppheve bestemmelsen om at det skal opprettes en brukerklagenemnd for postsaker. Bestemmelsen har ikke trådt i kraft. Det vurderes som lite hensiktsmessig å bruke ressurser på å opprette og drifte en brukerklagenemnd siden klageomfanget på postområdet er relativt lavt og Forbrukertilsynets behandling av postsaker ivaretar forbrukerhensynene og kravene fra EU for klageordning på postområdet.

Departementet foreslår å videreføre noen av elementene i gjeldende § 40 ved å flytte dem over til § 41. Endringen innebærer at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) etter § 41 også vil behandle postklager fra forbrukere der tjenesten ikke har grunnlag i kjøpsavtale, samt alle postklager fra juridiske personer (bedrifter). I tillegg skal Nkom behandle postklager fra gårdeiere og postkasseeiere om misbruk av sonenøkler etter § 39 annet ledd. Nkom skal fremdeles behandle tvister mellom tilbydere av posttjeneste og tvister mellom eier av postboksanlegg etter § 33 a og tilbyder av posttjeneste. I § 41 foreslås det også satt inn en bestemmelse om at klageadgangen etter § 41 første ledd nr. 1 og 5 er subsidiær.

Overføring og fordeling av ansvaret for forvaltning av det offentlige postnummersystemet (§§ 35 og 36)

Departementet foreslår å overføre deler av ansvaret for forvaltning av det offentlige postnummersystemet fra Posten Norge AS (Posten) til Nkom. Departementet foreslår en ansvarsfordeling av forvaltningen mellom Nkom og tilbyder med leveringsplikt. Departementet mener at krav til effektiv postomdeling av leveringspliktige tjenester tilsier at tilbyder med leveringsplikt står nærmest til å drifte postnummersystemet i samarbeid med Statens kartverk (Kartverket). Delingen av forvaltningsansvaret innebærer at tilbyder med leveringsplikt vil ha

hovedansvaret for behandling av anmodninger om endringer samt ivareta daglig drift og ajourføring, herunder gjennomføre varslingsprosesser knyttet til disse. Nkom skal avgjøre og behandle anmodninger om tildeling av eget postnummer til registrerte tilbydere av posttjenester, for å sikre at postnummersystemet forvaltes på en måte som ikke svekker konkurransen i postmarkedet.

Oppheve postlovens bestemmelse om at tilbyder skal kreve politiattest ved tilbud om stilling som medfører behandling av postsendinger (§ 31)

Departementet foreslår å oppheve postlovens bestemmelse om at tilbyder skal kreve politiattest ved tilbud om stilling som medfører behandling av postsendinger. Gjeldende krav gjelder kun tilbydere som selv skal tilby stilling som medfører behandling av postsendinger, og omfatter ikke underleverandører som for eksempel konseptet Post i Butikk. Departementets vurdering er at kravet om at tilbydere skal kreve politiattest fremstår som ufullstendig når underleverandører (som kan ha flere ansatte som behandler postsendinger enn tilbydere har, som eksempel Post i Butikk) ikke er underlagt et slikt krav. I tillegg oppfattes kravet av enkelte tilbydere, for eksempel avisdistributørene, som tungvint og lite praktisk. Selve innhentingene krever ressurser så vel hos tilbyderne som hos politiet. Departementets vurdering er at sikkerhetshensyn kan ivaretas tilstrekkelig gjennom postlovens øvrige sikkerhetsbestemmelser jf. postloven §§ 17, 23, 30, 32, 33, 37, 45, 47 og 48. Av forarbeidene¹ fremgår det at det er "tilbyders ansvar å ha gode rutiner og internkontrollsystemer for å ivareta et forsvarlig sikkerhetsnivå, herunder å forebygge kriminalitet i virksomheten." I dette ligger det blant annet et ansvar for tilbyder å sørge for tilstrekkelig sikkerhet hos de underleverandører som tilbyder benytter seg av, dersom tilbyder velger å benytte seg av underleverandører.

2 Høringsnotatets struktur

I kapittel 3 til 7 redegjøres det for ett og ett lovendringstema. Under hvert lovendringstema omtales bakgrunnen for og innholdet i endringsforslaget, departementets vurderinger og økonomiske og administrative konsekvenser. De samlede økonomiske og administrative konsekvensene av lovendringene oppsummeres i kapittel 8.

I kapittel 9 opplyses det om praktiske detaljer og frist for innsendelse av høringsinnspill.

I kapittel 10 følger lovendringsforslagene. Herunder følger også forslag til nødvendige endringer i forskrift av 18. september 2015 nr. 1063 om post (postforskriften) og i forskrift av 10. januar 2020 nr. 33 om delegering av myndighet etter postloven.

3 Presisering av tilbyderbegrepet og endring av vektgrensen for lettgods

3.1 Bakgrunn

Erfaringene med gjeldende postlov av 2015 har vist at det er et behov for å presisere og tydeliggjøre lovens tilbyderbegrep, for at postloven skal kunne virke som tilsiktet. Det er i dag usikkerhet og uenighet blant markedsaktører knyttet til hvem som er å anse som tilbyder av

¹ Prop.109 L (2014–2015) s. 49 flg.

posttjeneste etter loven. Departementet har eksempelvis registrert at markedet har ulike oppfatninger av hvorvidt virksomheter som leverer pakker fra bedrift til bedrift, eller fra bedrift til forbruker (B2X), er å anse som tilbydere etter postloven. Tilsvarende ulike oppfatninger gjør seg gjeldende for avisdistributører. Usikkerheten får blant annet konsekvenser for registrering av tilbydere, fordeling av sektoravgift og rekkevidden av andre plikter og rettigheter etter postloven.

Postloven § 4 nr. 1, 3 og 7 utgjør til sammen tilbyderbegrepet og definerer hvem som er tilbydere etter postloven. Gjeldende § 4 nr. 1, 3 og 7 lyder slik:

"1. *posttjeneste*: tilbud til allmennheten om regelmessig innsamling, sortering, transport og utdeling av postsending mot vederlag"

"3. *postsending*: brevpost inntil 2 kg, aviser og blad i abonnement inntil 2 kg og lettgoods inntil 20 kg som er påført mottakerens navn og adresse eller annen entydig identifikasjon, herunder som er adressert i henhold til liste."

"7. *tilbyder*: enhver som tilbyr posttjeneste."

Det er departementets oppfatning at usikkerheten rundt forståelsen av tilbyderbegrepet først og fremst har vært knyttet til § 4 nr. 1, og betydningen av handlingskjeden som oppstilles med tjenestene "innsamling, sortering, transport og utdeling". Departementet har erfart at det har vært ulike oppfatninger knyttet til om de fire handlingene må foreligge kumulativt for at en virksomhet skal regnes som tilbyder etter postloven.

Det er ønskelig å fjerne denne tolkningstvilen ved å presisere betydningen av handlingskjeden i § 4 nr. 1 og definisjonen av tilbyder i § 4 nr. 7. Vi har i den sammenheng også sett behov for å knytte definisjonen av "posttjeneste" nærmere opp mot en naturlig ordlydsforståelse av begrepet, for å sikre bedre sammenheng mellom lovens formål, virkeområdet og tilbyderbegrepet.

Departementet vil understreke at formålet med de foreslåtte endringene i § 4 nr. 1 og nr. 7 er å *presisere* gjeldende rett. Lovendringene innebærer ingen endring i gjeldende rett.

For ordens skyld vil vi nevne at det er viktig å skille det alminnelige tilbyderbegrepet i postloven, som er tema her, fra begrepet leveringspliktig tilbyder. Leveringspliktig tilbyder er i dag Posten Norge AS. I tillegg er Aktiv Norgesdistribusjon AS leveringspliktig tilbyder for avisomdeling på lørdager. Leveringspliktig tilbyder leverer leveringspliktige posttjenester, som er regulert særskilt i postlovens kapittel 2. I høringen her foreslås det ikke å gjøre endringer i lovens kapittel 2.

3.2 Hva foreslås

Forslag til presiseringer i ordlyden og endring av vektgrensen for lettgoods

Departementet foreslår å gjøre følgende presiseringer i postlovens tilbyderbegrep i § 4:

- § 4 nr. 1: *posttjeneste: Formidling av postsending mot vederlag. I formidlingen inngår innsamling, sortering, transport eller utdeling. Transport er kun posttjeneste når den utføres i forbindelse med innsamling, sortering eller utdeling av postsending.*
- § 4 nr. 7: *tilbyder: enhver som regelmessig tilbyr posttjeneste til allmennheten enten alene eller ved bruk av underleverandører, og som overfor avsender er ansvarlig for å formidle postsending til mottaker.*

Som nevnt ovenfor, utgjør § 4 nr. 1, 3 og 7 til sammen definisjonen av tilbyderbegrepet og fastslår dermed hvem som er tilbydere etter postloven. Det foreslås å presisere § 4 nr. 1 og nr. 7 slik at det går tydeligere frem hva en posttjeneste er, herunder betydningen av vilkårene i handlingskjeden, og hvem som regnes som tilbyder etter gjeldende rett.

For å sikre sammenheng med EU-regelverket, og hensiktsmessig implementering av pakkepostforordningen (se kapittel 4), foreslås det å endre vektgrensen for lettgoods i § 4 nr. 3 fra inntil 20 kg til *inntil 31,5 kg*:

- § 4 nr. 3: *postsending: brevpost inntil 2 kg, aviser og blad i abonnement inntil 2 kg og lettgoods inntil 31,5 kg som er påført mottakerens navn og adresse eller annen entydig identifikasjon, herunder som er adressert i henhold til liste.*

Departementet har ikke funnet grunnlag for å adressere uenigheten om virksomheter som leverer pakker fra bedrift til forbruker (B2C) eller fra bedrift til bedrift (B2B) er omfattet av loven, gjennom ytterligere presiseringer av § 4. Brukerbegrepet i postloven § 4 nr. 8 omfatter både fysiske og juridiske personer, og postloven § 4 nr. 3 inkluderer i begrepet "postsending" lettgoods inntil gjeldende vektgrense. Dette betyr at også virksomheter som leverer B2X-pakker er tilbydere etter postloven, forutsatt at de andre vilkårene i tilbyderbegrepet også er oppfylt. Herunder er det departementets oppfatning at de foreslåtte presiseringer i § 4 nr. 7 og 1 anses tilstrekkelig til å fjerne eventuell tolkningstvil knyttet til virksomheter som leverer B2X-pakker og betydningen av de fire vilkårene i handlingskjeden.

På samme måte anser departementet at presiseringene bidrar til å klargjøre gjeldende rett for avisdistributører.

3.3 Departementets vurdering og begrunnelse for forslagene

Forslag til endring i § 4 nr. 1:

Tilføyelse av ordlyden "formidling av" postsending mot vederlag

Begrepet posttjeneste er sentralt i vurderingen av hvem som anses som tilbyder etter postloven, men også for rekkevidden av postlovens formål og virkeområde. Herunder fremgår det av § 2 at postloven omfatter virksomhet knyttet til "*regelmessig formidling av registrerte og uregistrerte postsendinger mot vederlag*", og at formålet med loven etter § 1 er å legge til rette for "*gode og fremtidsrettede posttjenester*".

For å sikre nødvendig sammenheng mellom tilbyderbegrepet, lovens formål og virkeområde er det departementets oppfatning at lovdefinisjonen av "posttjeneste" i større grad bør ta utgangspunkt i en mer overordnet forståelse. Formålet med de foreslåtte endringene er å få klarere frem at den sentrale handlingen i begrepet "posttjeneste" er formidling av postsending mot vederlag. Leddene i handlingskjeden (innsamling, sortering, transport eller utdeling") er beskrivende for tjenestene som inngår i denne formidlingen.

At formidlingen fra avsender til mottaker er det sentrale i definisjonen av posttjenestebegrepet, og for forståelsen av tilbyderbegrepet, støttes av forarbeidene til gjeldende lov² hvor det uttales at "Tilbyder er en som i ervervsøyemed formidler postsendinger". Uttalelsen bygger på forutsetningen om at tilbyderbegrepet i postloven 2015 langt på vei er en videreføring av begrepet postoperatør i postloven av 1996³, hvor formidling av postsending nettopp var kjernen i postoperatørbegrepet.

Ved å presisere denne grunnleggende forståelsen i lovteksten skapes det et overordnet nivå over enkelthandlingene "innsamling, sortering, transport eller utdeling". Departementet vurderer dette som nødvendig for å tydeliggjøre forståelsen, og den rettslige betydningen, av enkelthandlingene etter gjeldende rett.

Tilføyelse av ordlyden " I formidlingen inngår" innsamling, sortering, transport "eller" utdeling.

Som nevnt under punkt 3.1 har usikkerheten rundt forståelsen av begrepet "tilbyder" etter postloven, først og fremst vært knyttet til bestemmelsens nr. 1 og betydningen av handlingskjeden som oppstilles med vilkårene "innsamling, sortering, transport og utdeling". Det har vært tvil med hensyn til om alle de fire handlingene må foreligge kumulativt for at en virksomhet skal regnes som tilbyder etter postloven.

Det ble gjort en språklig endring i beskrivelsen av denne handlingskjeden fra postloven 1996 til gjeldende postlov av 2015. I Postloven 1996 § 3 c) ble handlingskjeden beskrevet slik "*innsamling, sortering, transport og/eller utlevering av landsdekkende postsendinger.*" I forarbeidene til postloven 1996⁴ ble det videre presisert at "det vil være tilstrekkelig at ett av disse ledd i formidlingskjeden utføres".

I gjeldende postlov § 4 nr. 1 er formuleringen "og/eller" erstattet med "og". Begrunnelsen for endringen har kun vært av språklig karakter, ved at det i forbindelse med utarbeidelsen av postloven 2015 ble påpekt at det ikke er godt lovspråk å benytte en betegnelse som lyder "og/eller". At lovgiver ikke har ment at justeringen skulle innebære materielle endringer, i form av at samtlige ledd må være kumulativt til stede, støttes av forarbeidene til gjeldende postlov⁵ hvor det uttales at "begrepet «tilbyder» er langt på vei en videreføring av begrepet postoperatør i gjeldende postlov. Tilbyder er en som i ervervsøyemed formidler

² Prop. 109 L (2014-2015) s. 64

³ Postloven 1996 § 3 b): "postoperatør: enhver som i ervervsvirksomhet formidler landsdekkende postsendinger

⁴ Ot.prp.nr.64 (1995–1996) side 18

⁵ Prop. 109 L (2014-2015) s. 64

postsendinger. Tilbyder er enhver som tilbyr en eller flere posttjenester som faller inn under lovens virkeområde".

At den språklige endringen fra "og/eller" til "og" ble gjennomført med gjeldende postlov, uten at dette ble omtalt særskilt i forarbeidene, er uheldig og åpenbart egnet til å skape tolkningstvill rundt hva som er gjeldende rett. Det er derfor nødvendig å endre lovteksten for å presisere at enkelthandlingene "innsamling, sortering, transport eller utdeling" er ment som en oppstilling av typiske handlinger som kan inngå når det gjennomføres formidling av postsending, jf. ordlyden "i formidlingen inngår". Hvorvidt alle handlingene foreligger, og i hvilken grad de foreligger, vil variere med typen virksomhet. I tråd med gjeldende rett er det derfor tilstrekkelig at et eller flere ledd i handlingskjeden utføres i relasjon til tilbyder – og posttjenestebegrepet. Dette presiseres nå helt tydelig med ordlyden "eller".

Dette betyr ikke at en virksomhet som eksempelvis kun sorterer er tilbyder etter postloven, med samtlige rettigheter og plikter. Sammenhengen med § 4 nr. 7 sikrer at det er den som overfor avsender er ansvarlig for å formidle postsending til mottaker som anses som tilbyder etter loven. Etter gjeldende rett er det nettopp dette ansvarsforholdet som er det avgjørende i vurderingen av hvem som er tilbyder. En tilbyder vil i forlengelsen av det følgelig være ansvarlig for de leddene i formidlingskjeden som tilbyder utfører, alene eller ved hjelp av underleverandører. Dette ansvaret er imidlertid ikke det samme som et krav om at alle ledd i formidlingskjeden skal være oppfylt for at man skal regnes som en tilbyder, som loven per i dag kan gi et misvisende uttrykk for.

At det er tilstrekkelig at et eller flere ledd i handlingskjeden utføres er i samsvar med EU-retten. EU-domstolen har i "Confetra-saken"⁶ slått fast at en kumulativ forståelse av handlingene/posttjenestene i postdirektivet ikke er nødvendig. I dommens punkt 34 og 41 uttales følgende:

"In those circumstances, an undertaking must be classified as a 'postal service provider' within the meaning of Article 2(1a) of Directive 97/67 where it provides at least one of the services set out in Article 2(1) of the directive or the service or services thus provided relate to a postal item, although its business cannot consist merely in the provision of transport services. It follows that haulage and freight-forwarding enterprises offering, as their principal business, a service entailing the transport of postal items and, as an ancillary activity, services entailing the clearance, sorting, and distribution of postal items does not fall outside the scope of the directive. (...)."

Uttalelsen er i EU tatt til inntekt for å bekrefte at postdirektivets artikkel 2 (1), (1a) og (6) skal tolkes slik at en kumulativ forståelse av handlingene ikke er nødvendig. Europakommisjonen har nå presisert dette uttrykkelig i pakkepostforordningen i artikkel 2 (3), hvor det samtidig fremgår at definisjonene i postdirektivets artikkel 2 gjelder for pakkepostforordningen.

⁶ EU domstolens dom av 31. mai 2018 i sakene C-259/16 og C-260/16.

Tilføyelse av ordlyden "Transport er kun posttjeneste når den utføres i forbindelse med innsamling, sortering eller utdeling av postsending."

Formålet med tilføyelsen "transport er kun posttjeneste når den utføres i forbindelse med innsamling, sortering eller utdeling av postsending", er å presisere gjeldende rett etter henholdsvis tredje postdirektiv og pakkepostforordningen. Av postdirektivets fortale (17) følger det at "transport alene bør ikke anses for at være en posttjeneste". Det følger også uttrykkelig av pakkepostforordningen fortale (17), hvor det presiseres at "transport alene, der ikke foretages i forbindelse med én af disse etaper, bør falde uden for anvendelsesområdet for pakkeleveringstjenester, herunder når den udføres af underleverandører (..)".

Forslag til endring i § 4 nr. 3:

For å sikre en hensiktsmessig implementering av pakkepostforordningen foreslår departementet å endre vektgrensen for pakker i § 4 nr. 3 fra *inntil 20 kg* til *inntil 31,5 kg*, slik forordningen lyder. Det er departementets oppfatning at forordningen må tas til inntekt for å bekrefte minst to Kommisjonsbeslutninger⁷ om høyeste tillatte vektgrense for pakker i postsektoren, på tvers av EUs postregelverk. Herunder følger det av forordningens fortale punkt 16 at:

"Denne forordning bør derfor i overensstemmelse med fast praksis omfatte pakker, der inneholder varer med eller uten kommersiel verdi, på op til 31,5 kg, eftersom tungere forsendelser ikke kan håndteres manuelt af en enkelt gennemsnitlig person uden mekaniske hjælpemidler, og denne aktivitet indgår i godstransport- og logistiksektoren".

Vektgrensen i postloven bør derfor endres for å sikre et enhetlig regelverk, slik at vi unngår unødvendige ulikheter og parallelle vektgrenser for pakkemarkedet. Departementet foreslår ikke å gjøre endringer i vektgrensen knyttet til leveringsplikten jf. postloven § 7 og omtalen i kapittel 3.1.

Forslag til endring i § 4 nr. 7:

Flytting av vilkårene om "regelmessig" og "til allmennheten" fra § 4 nr. 1 til § 4 nr. 7:

Vilkårene "regelmessig" og "til allmennheten" foreslås flyttet fra § 4 nr. 1 om posttjeneste til § 4 nr. 7 om tilbyder. Ved å flytte disse vilkårene fra nr. 1 får man rendyrket spørsmålet om *hva* som tilbys i nr. 1, mens nr. 7 besvarer spørsmålene om *hvem* som tilbyr dette og på hvilken måte. Forslaget innebærer ingen materielle endringer.

Tilføyelse av ordlyden "enten alene eller ved bruk av underleverandører":

En slik tilføyelse fjerner den tvil som måtte være om at en aktør vil være en tilbyder av posttjeneste også der det benyttes underleverandører til å oppfylle en eller flere av tjenestene i handlingskjeden ("innsamling, sortering, transport eller utdeling"). I tråd med

⁷ Sak N. COMP/M.6570 – UPS / TNT Express og sak N. COMP/M.7630 – FEDEX – TNT Express.

gjeldende rett anses ikke en underleverandør selv som tilbyder etter postloven, men omfattes likevel direkte av flere bestemmelser i loven⁸.

Tilføyelse av ordlyden " og som overfor avsender er ansvarlig for å formidle postsending til mottaker".

I lys av flere klagesaker departementet har behandlet den seneste tiden, ser departementet det som nødvendig å presisere det helt grunnleggende for tilbyderbegrepet i § 4 nr. 7, nemlig at tilbyder etter postloven er den som overfor avsender er ansvarlig for å formidle postsendingen til mottaker. I dette ligger det at tilbyder er den som kan holdes rettslig ansvarlig for mangler og forsinkelser ved leveransen.

Det er departementets vurdering at denne presiseringen, sammen med tydeliggjøringen av betydningen av vilkårene i handlingskjeden, vil fjerne mye av den eksisterende tolkningstvilen knyttet til tilbyderbegrepet.

3.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Både den foreslåtte presiseringen av tilbyderbegrepet og den foreslåtte endringen av vektgrensen for pakker, vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for arbeidet i Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Begge deler vil blant annet ha betydning for registrering av tilbydere. Det er foreløpig stor usikkerhet knyttet til antall virksomheter som i dag opererer i postmarkedet.

Kartlegging og informasjon til ikke registrerte posttilbydere i markedet og arbeid med å få dem til å registrere seg, vil innebære betydelig merarbeid for myndigheten i en oppstartsperiode. Dette på tross av at det allerede eksisterer en registreringsplikt etter postloven § 20, jf. postforskriften § 1. Arbeidet er omfattende, spesielt med tanke på manglende oversikt over et mulig antall tilbydere i markedet. Ved en endring vil det være behov for bistand og avklaringer i forbindelse med registrering og hver aktør må vurderes individuelt opp mot postlovens definisjoner.

Myndigheten ser for seg å gå aktivt ut i markedet for å få virksomheter til å registrere seg. For eksempel via informasjon på nettside, offentlig veileder, nyhetsmelding, eksterne informasjonsmøter og ved å ta direkte kontakt med mulige registreringspliktige. Anslagsvis er det beregnet å gå med om lag 10 månedsverk knyttet til dette arbeidet det første året. Arbeidsmengden vil gå ned påfølgende år, men med oppfølging av klagesaker, markedsundersøkelser og registreringskvalitet vil anslått tidsbruk være 4 månedsverk andre året og 2 månedsverk alle påfølgende år.

⁸ Se for eksempel taushetsplikt (§ 30, «utfører arbeid eller tjeneste for tilbyderen»), medvirkning ved tilsyn (§ 43, «utfører oppdrag på vegne av tilbyderen»). Tilbyder er også erstatningsansvarlig for underleverandørens feil ved identifikasjon (§ 29)

4 Tilretteleggelse for å ta inn pakkepostforordningen i norsk rett

4.1 Bakgrunn og innhold

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/644 av 18. april 2018 om grensekryssende pakkeleveringstjenester (pakkepostforordningen) ble vedtatt av EU-parlamentet og Rådet 18. april 2018 og trådte i kraft i EU 22. mai 2018. For å kunne gjøre forordningen til en del av norsk rett er det nødvendig å gjennomføre lov- og forskriftsendringer.

Formålet med forordningen

Markedet for grensekryssende pakkeleveringstjenester er sammensatt og komplekst. Ulike tilbydere tilbyr ulike priser på pakkeleveringstjenestene avhengig av vekt, størrelse, kvantum og destinasjon. Mangfoldigheten i markedet gjør det vanskelig for brukere å sammenligne tilbydere på pris og kvalitet. Formålet med forordningen er å legge forholdene til rette for e-handel på tvers av grenser i Europa, ved å gjøre informasjon om grensekryssende pakkeleveringstjenester tilgjengelig. Dette skal gjennomføres ved rapporteringsplikter, et mer effektivt tilsyn, og ved å øke åpenhet og tilgjengelighet av priser på ulike grensekryssende pakkeleveringstjenester. Gjennom å identifisere urimelig høye priser og ved å gjøre prisene mer tilgjengelige, skal forordningen bidra til økt konkurranse og lavere priser. Dette vil kunne bidra til økt e-handel og transparense mellom EU-landene.

Det følger av forordningens fortale punkt 13 at forordningen supplerer bestemmelsene i direktiv 97/67/EF for så vidt angår grenseoverskridende pakkeleveringstjenester. Forordningen og postdirektivet må derfor ses i sammenheng.

Virkeområde

Forordningen gjelder for pakkeleveringsvirksomheter som tilbyr en eller flere pakkeleveringstjenester. Tilbyderbegrepet i forordningen er etter departementets oppfatning tilsvarende som etter postdirektivet og postloven § 4, jf departementets vurderinger i punkt 3.2. Selskaper som tilbyr transport, som ikke blir gjort i sammenheng med et av de andre stegene i postleveringskjeden, faller utenfor. Pakker defineres etter forordningen som postforsendelser som ikke er brev, og som inneholder varer med eller uten kommersiell verdi med vekt til og med 31,5 kg. Forordningen gjelder alle pakkeleveringsvirksomheter som har tilhørighet i to medlemsstater. Selskaper som kun opererer på det nasjonale eller regionale marked, må ha minst 50 ansatte for å være omfattet av forordningens virkeområde. Formålet med terskelen på antall ansatte er å begrense den administrative byrden for mindre virksomheter som kun har tilhørighet i ett land. Den nasjonale forvaltningsmyndigheten kan imidlertid velge å inkludere selskap med minst 25 ansatte dersom særlige forhold tilsier det.

Hovedinnholdet i forordningen

Etter forordningen skal tilbydere av pakkeleveringstjenester blant annet informere om grunnleggende data om selskapet, opplyse om kjennetegnene ved pakkeleveringstjenesten og klageprosedyrer for forbrukerne samt gi informasjon om tall på ansatte og stillingskategorier, tall på pakker og omsetningstall. Årlig skal tilbyderne sende regulatøren (Nkom) offentlige listepreiser for levering av enkeltsendinger innenfor kategoriene i vedlegget

til forordningen. Regulatoren skal sende informasjonen til Kommisjonen, og Kommisjonen skal publisere den på en egen nettside. Regulatoren skal identifisere eventuelle priser som er urimelig høye. Tilbyderne skal gjøre tilgjengelig for forbrukere informasjon om leveringstjenester og priser i tilknytning til den aktuelle avtale, samt klagehåndteringsprosedyrer, før avtale blir inngått.

4.2 Departementets vurdering og status i Norge

Departementet støtter formålet med forordningen, som er bedre grensekryssende pakkeleveringstjenester gjennom mer effektivt tilsyn, økt åpenhet om tilbud av ulike grensekryssende pakkeleveringstjenester og identifisering av urimelig høye priser.

Utkast til pakkepostforordning var på høring sommeren 2016, mens den var under utarbeidelse i EU. På bakgrunn av høringssvarene spilte Norge inn endringsforslag i den videre prosessen i EU. Ordlyden i den endelige rettsakten ble i all hovedsak i samsvar med norske innspill. Blant annet ble utkastets artikkel 6, som innebar tilgangsregulering, fjernet. Departementets anbefaling har etter dette vært at forordningen bør tas inn i EØS-avtalen. Forordningen anses EØS-relevant og akseptabel for innlemming i EØS-avtalen uten behov for tilpasningstekst.

For at forordningen skal kunne gjøres til del av norsk rett må det imidlertid gjennomføres enkelte endringer i postregelverket, jf. avsnitt 4.3.

Da det er nødvendig å gå til Stortinget med lovendringene samt få Stortingets samtykke til å inngå den internasjonale avtalen som EØS-komiteebeslutningen er, legger departementet opp til å utarbeide en Prop. LS (Proposisjon til Stortinget med forslag til lovvedtak og stortingsvedtak) for behandling i Stortinget i 2021.

4.3 Foreslåtte regelverksendringer

Departementet foreslår å gjøre endringer i postloven og postforskriften for å legge til rette for å ta pakkepostforordningen (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/644 av 18. april 2018 om grensekryssende pakkeleveringstjenester) inn i EØS-avtalen og i norsk rett.

Fordi plikt – og rettighetssubjektet i forordningen sammenfaller med subjektet i postloven § 4, er det departementets vurdering at forordningen kan inkorporeres ved ny bestemmelse i postforskriften, jf. legalitetsprinsippet. Det vil likevel være nødvendig med en lovendring for å endre vektgrensen i postlovens § 4 nr. 3, jf. departementets vurderinger i avsnitt 3.2. Forordningen definerer pakker som postforsendelser som ikke er brev, og som inneholder varer med eller uten kommersiell verdi med vekt *til og med 31,5 kg*. Grensen på 31,5 kg er, som vist til i avsnitt 3.2, satt på bakgrunn av fast praksis i EU. For å sikre hensiktsmessig implementering av forordningen og et enhetlig regelverk på pakkepostområdet, er det nødvendig å endre postloven § 4 nr. 3, som i dag har en vektgrense på inntil 20 kg.

Departementet foreslår følgende endringer i postloven og postforskriften:

1. Vektgrensen for lettgoods i postlovens § 4 nr. 3 endres fra *inntil 20 kg* til *inntil 31,5 kg*
2. Ny bestemmelse om grensekryssende pakkeleveringstjenester i ny § 26 a i postforskriften som implementerer pakkepostforordningen. Bestemmelsen sørger for at forordningen inntas i norsk rett i sin helhet "som den er", det vil si tas inn ordrett ved inkorporasjon. Forslaget her bygger på at forordningen tas inn i EØS-avtalens vedlegg XI (Elektronisk kommunikasjon, audiovisuelle tjenester og informasjonssamfunnstjenester).

4.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Kravene i pakkepostforordningen vil medføre merarbeid for Nkom og for markedsaktørene.

En gjennomføring av forordningen i norsk rett vil innebære nye krav til både posttilbydere og Nkom. For tilbyderne blir det nye krav til rapportering som vil gi økt ressursbruk. Forordningen utvider Nkoms tilsynsvirksomhet, og utvider adgangen til å kreve rapportering fra tilbydere av pakkeleveringstjenester om grensekryssende forhold. Mottatt tallmateriale vil kunne brukes til å vurdere utviklingen i markedet, identifisere urimelig høye priser, og bidra til bedre statistikk om postmarkedet. Forordningen forutsetter også at hver tilsynsmyndighet rapporterer videre til Europakommisjonen, som så sammenstiller informasjonen i en europeisk oversikt. Ressursbehovet antas å være størst i starten før rutiner og prosesser for inn- og utrapportering er etablert.

I konsekvensanalysen til forslag om forordning estimerte Kommisjonen kostnadene av gjennomføringen i EU/EØS til ca. 500 000 euro (ca. 221 000 euro for postregulatorer og resten for tilbyderne). De estimerte kostnadene gjelder for hele EU/EØS. Kostnaden relatert til gjennomføring av forordningen, basert på valgt løsning, vil utgjøre i gjennomsnitt 5800 euro i årlige kostnader for tilsynsmyndighetene. Dette tilsvarer om lag et månedsverk.

Dette synliggjør at både Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og markedsaktørene som omfattes vil måtte forvente økte kostnader og administrative oppgaver. Spesielt i oppstartsfasen/etableringen av innhenting av data basert på forordningen av grensekryssende pakker, så vil dette innebære merarbeid. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet vil trenge tid på å bli kjent med Kommisjonens rapporteringsverktøy, og sikre at relevant informasjon rapporteres fra tilbyderne, samt veilede tilbydere – som kan knyttes til punkt 3.4. Merarbeidet er estimert til 2 månedsverk for tilsynet. Totalt vil arbeidet første året utgjøre cirka 3 månedsverk, og påfølgende år cirka ett månedsverk.

5 Opphevelse av bestemmelsen om brukerklagenemnd og endring av klagemyndighet etter loven

5.1 Bakgrunn

Etter tidligere postlov (Lov 29. november 1996 nr. 73 om formidling av landsdekkende postsendinger) var det ikke opprettet og heller ikke noen bestemmelse vedrørende brukerklagenemnd for posttjenester. Det var heller ikke formalisert noen klageordning som ga Nkom kompetanse til å fatte vedtak i disse sakene.

Gjeldende rett

Dagens postlov har sitt grunnlag i tredje postdirektiv, og innlemmer EU-rettsakten i norsk rett. Av forarbeidene til postloven til § 40 fremgår det at

"Postdirektivet artikkel 19 stiller krav til at det skal være transparente, rimelige og enkle tvisteløsningsalternativer for brukere av posttjenester. Videre setter to forbrukerrelaterte EU-rettsakter krav om alternativ tvisteløsning i forbrukertvister (direktiv 2013/11/EU og forordning 524/2013). Disse rettsaktene medfører at eksisterende og nye brukerklagenemnder må tilpasses de nye EU-kravene som legger opp til tvisteløsningstilbud med en felles ramme for kvalitet og prosess. EU pålegger statene å sørge for at det opprettes utenrettslige tvisteløsningsorganer av god kvalitet for alle typer varer og tjenester, med noen unntak, både for innenlands og grenseoverskridende forbrukerkjøp. Dette vil også gjelde forbrukerklager på postområdet. Opprettelse av brukerklagenemnd gjennom forskrift legger opp til å gjennomføre kravene fra EU for klageordning på postområdet."⁹

Gjeldende postlov har derfor tre forskjellige bestemmelser som regulerer klageordning.

Primært kommer postloven § 39 til anvendelse, hvor det fremgår at alle tilbydere skal ha en klageordning for egne brukere som behandler klager fra brukerne i første instans.

Subsidiært, og dersom klager fra bruker ikke blir løst gjennom tilbyders egen klageordning, vil bruker kunne bringe en klage inn for brukerklagenemnda etter § 40 eller til Nkom etter § 41.

Etter § 40 skulle brukerklagenemnda behandle klager på tilbyder fra forbrukere og små bedrifter i saker som gjelder forbrukerforhold, samt klager fra gårdeiere og postkasseiere om misbruk av sonenøkler. Klagene som kunne bringes inn for brukerklagenemnda skulle som hovedregel allerede ha vært behandlet av tilbyders egen klageordning. Det er lagt opp til at brukerklagenemnda skulle ha en forenklet saksbehandling og gi rådgivende uttalelser. Nemnda skulle finansieres av tilbyderne.

Etter § 41 skulle Nkom behandle klager fra brukere i tvister som ikke faller inn under brukerklagenemndas kompetanse, klager i tvister mellom tilbydere samt klager i tvister mellom eier av postboksanlegg etter § 33 a og tilbyder av posttjeneste. Klager fra brukere omfatter for eksempel klager som gjelder brudd på taushetsplikt.

⁹ Prop.109 L (2014-2015) s. 84

Bestemmelsene i § 40 har ikke trådt i kraft, i påvente av utredninger av blant annet hensiktsmessig sammensetning, organisering og finansiering av nemnda. § 41 første ledd har ikke trådt i kraft i påvente av opprettelse av brukerklagenemnda.

Siden 2017 har klager fra forbrukere på posttjenester som har sitt grunnlag i kjøpsavtale blitt behandlet av Forbrukerrådet. Et eksempel på at en posttjeneste har sitt grunnlag i kjøpsavtale er når det foreligger frankering for å sende et brev eller en pakke.

Fra 1.1.2021 overtok Forbrukertilsynet denne rollen. Målet er å finne en tilfredsstillende løsning for begge parter. Dersom en sak likevel ikke finner en løsning, så kan saken gå videre til Forbrukerklageutvalget. Departementet har fått opplyst at Forbrukerrådet har behandlet ca. 10.000 saker i året og at 1-2 % av disse gjelder post.

Forbrukerrådet og Forbrukertilsynet er opprettet i tråd med kravene fra EU for klageordninger.

5.2 Hva foreslås

Departementet foreslår å oppheve bestemmelsen i postloven § 40 om opprettelsen av brukerklagenemnd for postsaker.

Noen av elementene i § 40 foreslås likevel videreført ved å flytte disse til § 41. Foreslåtte endringer i § 41 innebærer at Nkom også skal behandle postklager fra forbrukere der tjenesten ikke har grunnlag i kjøpsavtale, alle postklager fra juridiske personer (bedrifter) samt postklager fra gårdeiere og postkasseeiere om misbruk av sonenøkler etter postloven § 39 annet ledd. I § 41 foreslås det også satt inn en bestemmelse om at klageadgangen etter § 41 første ledd nr. 1 og nr. 5 er subsidiær.

Forslaget innebærer at saker om postkasseplassering ikke vil ha et klagebehandlingssted hos myndighetene. Slike saker faller i dag under postloven § 40, som ikke er trådt i kraft. Dette representerer dermed ikke noen endring i forhold til hva som er dagens faktiske situasjon. Saker om postkasseplassering er særlig operasjonelle saker, hvor utgangspunktet for plasseringen er effektiv og rasjonell postomdeling. Vurderingen av en eventuell endring av postkasseplassering krever i all hovedsak lokal kjennskap om geografiske og operasjonelle forhold.

Forslag til endringer i postloven § 41

Ny § 41 første ledd nr. 1

Departementet foreslår i første ledd nr. 1 at Nkom skal være klageinstans i tvister fra brukere av posttjenester i saker som ikke finner sin løsning gjennom tilbyders egen klageordning, jf. § 39. Departementet foreslår likevel å unnta fra Nkoms klagebehandling

i) klager fra forbrukere der saken har sitt grunnlag i kjøpsavtale og derfor behandles av forbrukermyndigheten, ii) saker om postkasseplassering, og iii) klager som er åpenbart useriøse eller grunnløse

Forbrukermyndigheten vil per d.d. være Forbrukertilsynet. Med forbruker menes en fysisk person som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet.

Forslaget til ny lovtekst innebærer at Nkom får et bredere virkeområde enn det som følger av eksisterende lovtekst, ved at Nkom nå skal behandle klager fra alle næringsdrivende, inkludert små bedrifter. Departementet mener imidlertid at en slik oppdeling av saker mellom Nkom og forbrukermyndigheten vil være i tråd med kravene fra EU vedrørende klageordning for postområdet, ettersom Forbrukertilsynet er opprettet i medhold av kravene fra EU for klageordninger. En klage fra forbruker vil i første omgang kunne bli meklet hos Forbrukertilsynet, og på en slik måte vil forbruker og tilbyder i de fleste tilfeller kunne komme til enighet. Dersom forbruker ikke er fornøyd med resultatet av meklingen, kan saken tas til Forbrukerklageutvalget. På denne måten blir forbrukerhensynet ivaretatt på best mulig måte, samtidig som det ikke blir opprettet en svært ressurskrevende og snever brukerklagenemnd for postsaker. Hensynet til små, mellomstore og store bedrifter blir ivaretatt gjennom klagemulighet til Nkom. Nkom vil kunne fatte enkeltvedtak som kan påklages til departementet.

Ny § 41 første ledd nr. 4

Som del av endringene som gjøres i postloven § 41, mener departementet det vil være hensiktsmessig å innta klageadgangen som følger av foreslått § 35 a vedrørende postnummersystemet.

Ny § 41 første ledd nr. 5

Departementet foreslår videre å flytte gårdeieres og postkasseeieres klagemulighet for misbruk av sonenøkler til ny § 41 første ledd nr. 5. Departementet presiserer imidlertid at gårdeiere og postkasseeieres behandling av klager i første omgang skal behandles i samsvar med § 39 annet ledd, det vil si av klageorganet tilbyderne i fellesskap skal opprette, som del av opprettelsen av sonenøkkelsystemet.

Ny § 41 annet ledd

Etter nytt annet ledd i § 41 vil klagebehandlingen etter første ledd nr. 1 og 5 være subsidiær. Dette følger av dagens § 39, men departementet mener det vil være hensiktsmessig med en ytterligere presisering av at bruker i første omgang skal ta kontakt med og anvende tilbyders egen klageordning.

5.3 Vurderinger

Departementet mener det vil være uhensiktsmessig bruk av ressurser å opprette og drifte en egen brukerklagenemnd på postområdet. Dette fordi klageomfanget på postområdet er relativt lavt for klager som har sitt grunnlag i kjøpsavtale, og fordi klageretten for forbrukere kan ivaretas av eksisterende instanser. Forbrukertilsynet ivaretar forbrukerhensynene og EUs krav til behandling av slike saker.

Det er ønskelig fortsatt å ha en klagemulighet hos myndighetene for postklager fra små bedrifter og derfor foreslås det at Nkom skal behandle disse sakene når bestemmelsen om brukerklagenemnd bortfaller. Det samme gjelder postklager fra gårdeiere og postkasseeiere om misbruk av sonenøkler etter § 39 annet ledd.

For å minne om og understreke at primærordningen som først skal benyttes fra klageres side er tilbyders klageordning, jf. § 39, foreslås det også satt inn en bestemmelse om at klageadgangen etter § 41 første ledd nr. 1 og nr. 5 er subsidiær.

Når det gjelder saker som handler om postkasseplassering er det departementets vurdering at erfaringen og utviklingen har vist at dette ikke lenger er et tema som egner seg for en egen tvisteløsning. Det er også slik at Posten vil være nærmere enn Nkom til å kunne uttale seg om dette og kunne foreta en konkret vurdering i slike saker.

5.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslag til ny lovtekst innebærer at Nkom får et bredere virkeområde enn det som følger av eksisterende lovtekst, ved at de nå skal behandle klager fra alle næringsdrivende inkludert små bedrifter. Den negative avgrensningen i ny § 41 første ledd nr. 1 bokstav a) innebærer at alle saker som avvises av Forbrukertilsynet, basert på at det ikke foreligger en kjøpsavtale og/eller at det ikke er en forbruker i avtaleforholdet, går til Nkom. Nkom vil da behandle alle typer klager der tvisten står mellom tilbyder og juridisk person samt mellom tilbyder og forbruker i saker hvor det ikke foreligger kjøpsavtale. Eksempler på dette kan være saker som gjelder fremsendingstid, omdelingsdager, kvalitet på leveringsplikten, prissetting etc. Dette vil innebære et større saksomfang hos Nkom, da med tilhørende ressurspørsmål.

Størrelsen på saksomfanget er usikkert, per i dag mottar Nkom cirka 20 henvendelser årlig fra små og mellomstore bedrifter. Det er på tross av at små bedrifter (1-20 ansatte) ikke har klagemulighet til Nkom, og i dag bare mottar veiledning. Det bør også tas hensyn til henvendelser fra små og mellomstore bedrifter som kan bli avvist. Det er tidkrevende når hver klage skal saksbehandles, og det vil også forekomme merarbeid i oppstartsfasen med tanke på utarbeidelser av maler, opprettelse av samarbeidsfora m.m. Arbeidsmengden er også antatt å øke noe når Nkom blir klageinstans for klage på misbruk av sonenøkler. Tilsynet anslår den økte tidsbruken er 2 månedersverk. Ved å oppheve bestemmelsen om brukerklagenemnd, vil dette imidlertid innebære besparelse av utgifter og ressurser som skulle blitt brukt på etablering og drift av nemnda.

For å sikre likebehandling av saker, forutsetter endringen videre samarbeid med Forbrukertilsynet.

6 Overføre og fordele forvaltningsansvaret for det offentlige postnummersystemet

6.1 Bakgrunn

Det offentlige postnummersystemet ble etablert av det statlige Postverket og er et system av sifferserier og tilhørende stedsnavn som deler landet inn i postnummerområder og sikrer effektiv postomdeling. Den gamle postloven hadde ingen bestemmelser om postnummersystemet.

Gjeldende postlov ble vedtatt av Stortinget høsten 2015 og trådte i kraft 1. januar 2016, med unntak av enkelte bestemmelser, herunder postloven §§ 35 og 36 om offentlig postnummersystem og tildeling av postnummer.

Bestemmelsen i § 35 om det offentlige postnummersystemet sier at postnummersystemet skal forvaltes som en offentlig fellesressurs av myndigheten. Bestemmelsen har ikke trådt i kraft, i påvente av de endringer som må gjennomføres før myndigheten (Nkom) kan overta et slikt ansvar. Postnummersystemet forvaltes i dag av Posten. Begrunnelsen for å innføre § 35 ble beskrevet slik:

"For å sikre at en nøytral instans også ivaretar en helhetlig vurdering av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved omlegging av postnummersystemet foreslås det lovhjemmel for forvaltning av postnummersystemet. Bestemmelsen er blant annet ment å sikre at det tas tilstrekkelig hensyn til konsekvenser ut over postformidling ved eventuelle omlegginger av postnummersystemet."

Postnummersystemets hovedformål er å sikre effektiv formidling av postsendinger over hele Norge. I denne sammenheng er det viktig at systemet forvaltes slik at det på best mulig måte tilrettelegger for at de leveringspliktige tjenestene er mest mulig effektive, det vil si danner grunnlaget for en hensiktsmessig sortering og postdistribusjon. Særlig er en effektiv omdeling av leveringspliktige tjenester viktig fordi det bidrar til å holde statens kostnader nede ved kjøp av disse tjenestene. Samtidig er ressursen begrenset, og dette må hensynstas ved forvaltningen av systemet. I tillegg må det sørges for at postnummersystemet forvaltes på en måte som ikke svekker konkurransen i postmarkedet.

6.2 Hva foreslås

Departementet foreslår å overføre deler av ansvaret for forvaltning av det offentlige postnummersystemet fra leveringspliktig tilbyder (Posten) til Nkom. Departementet mener at krav til effektiv postomdeling av leveringspliktige tjenester tilsier at tilbyder med leveringsplikt står nærmest til å drifte postnummersystemet i samarbeid med Kartverket. Delingen av forvaltningsansvaret innebærer at tilbyder med leveringsplikt vil ha hovedansvaret for behandling av anmodninger om endringer samt ivareta daglig drift og ajourføring, herunder gjennomføre varslingsprosesser knyttet til disse. Nkom skal avgjøre og behandle anmodninger om tildeling av eget postnummer fra registrerte tilbydere av posttjenester, for å sikre at postnummersystemet forvaltes på en måte som ikke svekker konkurransen i postmarkedet.

Departementet foreslår at forvaltning av postnummersystemet reguleres i nye §§ 35, 35 a, 35 b og 36 i postloven. Disse gjelder henholdsvis overordnede bestemmelser om forvaltning og kompetansedeling, endringer i postnummersystemet, klagerett for registrerte tilbydere på endringer i postnummersystemet og tildeling av eget postnummer til registrerte tilbydere.

Når det gjelder forvaltningen av det offentlige postnummersystemet er det viktig å merke seg forskjellen mellom *endringer som berører eksisterende postmottakere*, *endringer som ikke*

berører eksisterende postmottakere og tildelinger. Selv om tildeling av postnummer i realiteten innebærer en endring, er denne kategorien i en særstilling. Nkom foreslår at adgangen til tildeling av eget postnummer er uttømmende regulert i postloven § 36 og at alle slike tildelinger skal behandles av myndigheten.

Da gjeldende postlov ble utarbeidet, ble postnummersystemet i stor grad betraktet som en begrenset ressurs. Senere har man også sett at postnummersystemet i tillegg har en mer operasjonell side. Ved å endre til foreslåtte løsninger, oppnår man at leveringspliktig tilbyder fortsatt utfører den operasjonelle siden av postnummerforvaltningen, noe leveringspliktig tilbyder er nærmest til å kunne utføre på en god, rasjonell og effektiv måte. Samtidig sikrer man at også andre hensyn enn ren postformidling (som konkurransehensyn) blir ivarettatt ved at Nkom forvalter beslutning av vesentlige endringer i postnummersystemet som omlegging i systemet av sifferserier.

En slik deling av forvaltningsansvaret vil innebære at tilbyder med leveringsplikt vil ha hovedansvaret for drift av postnummersystemet, herunder ha ansvar for behandling av anmodninger om endringer (f.eks. når grensen mellom to postnummer går rett gjennom et nytt byggeområde og man ønsker justering av grensen for å unngå dette) og ivareta daglig drift og ajourføring samt gjennomføre varslingsprosesser knyttet til disse. Nkom skal avgjøre og behandle anmodninger om tildeling av eget postnummer til registrerte tilbydere av posttjenester (f.eks. ønsker en annen tilbyder enn Posten et eget postnummer for å ha et felles sorteringssted for alle tilbyderens postsendinger).

Det å ha et slikt todelt system med at myndigheten har en overordnet rolle mens leveringspliktig tilbyder står for den daglige operasjonelle forvaltning, har likhetstrekk med forvaltningen av ekom- (elektronisk kommunikasjons-) området. Forslagene er basert på anbefalinger fra Nkom. Posten som i dag forvalter postnummersystemet og er utpekt som leveringspliktig tilbyder har vært involvert i arbeidet med endringsforslagene.

For å oppnå foreslåtte endringer må det gjøres nødvendige lovendringer i postloven, i postforskriften og i forskrift om delegering av myndighet etter postloven (Forskrift 10. januar 2020 nr. 33).

6.3 Vurderinger

Begrunnelsen for å foreslå en endring som gir en mellomløsning mellom hjemmelen i postloven § 35 (der myndigheten forvalter alle sider ved det offentlige postnummersystemet) og dagens faktiske situasjon (der Posten forvalter alle sider ved postnummersystemet), er basert på erfaringer etter ikrafttreddelsen av gjeldende postlov.

Departementets vurdering er at den mest hensiktsmessige løsningen er en mellomløsning der den operative delen av forvaltningen fortsatt ligger til leveringspliktig tilbyder (Posten Norge) i kombinasjon med at noe av forvaltningen også legges til Nkom for ivaretagelse av konkurransehensyn og eventuelle andre hensyn utover rene postomdelingshensyn. Erfaringene etter ikrafttreddelsen av gjeldende postlov tilsier at mye av gjeldende operasjonelle forvaltning er velfungerende, og at det derfor ikke er behov for eller

samfunnsøkonomisk lønnsomt med en full overføring av forvaltningsansvaret av postnummersystemet til myndigheten (Nkom).

6.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget innebærer at Nkom vil ha ansvar for endringer der konkurransehensyn er framtrepende, det vil si alle anmodninger fra tilbyder med leveringsplikt og andre registrerte tilbydere av posttjenester om tildeling av postnummer. Videre vil Nkom ha ansvar for klager fra registrerte tilbydere på avgjørelser om endring truffet av tilbyder med leveringsplikt.

Løsningen medfører økt ressursbruk til saksbehandling samt en utvidelse av Nkom sitt tilsynsansvar knyttet til leveringspliktig tilbyders behandling av anmodninger om endringer i postnummersystemet.

Det må videre antas noe økt ressursbruk når det skal etableres nye rutiner og samarbeid med tilbyder med leveringsplikt og Kartverket for å kunne ivareta de nye oppgavene.

Videre vil departementet være klageinstans for avgjørelser truffet av Nkom etter forslaget til ny nr. 4 i postloven § 41, samt for vedtak om tildeling av postnummer til registrerte tilbydere. Dette vil kunne medføre noe ekstra arbeid for departementet, men det antas at de økte økonomiske og administrative konsekvensene her vil være begrenset.

Departementet antar at de økonomiske konsekvensene for tilbyder med leveringsplikt vil være omtrent tilsvarende de kostnadene Posten har i dag. Posten har informert om at selskapet bruker ca. 1,5 – 2 årsverk på oppgaver knyttet til administrasjon av postnummersystemet. Posten har videre opplyst at selskapet i tillegg har driftskostnader på ca. 50 000 kroner per år for å få tegnet endringer av postnummeregrensener i rett format og ca. 5 000 kroner for arbeid med konvertering av filer med videre. Posten har innarbeidede rutiner og lang erfaring med administrasjon av postnummersystemet. Departementet mener derfor at foreslåtte endringer ikke vil medføre økonomiske og administrative konsekvenser av betydning for Posten. Rapporteringsplikten som foreslås innført i postforskriften § 26 ny nr. 7, vil imidlertid medføre noe ekstra økonomiske og administrative kostnader for tilbyder med leveringsplikt, men i svært begrenset omfang.

Ved et eventuelt bytte av tilbyder med leveringsplikt, vil det trolig i en overgangsperiode påløpe ekstra økonomiske og administrative kostnader for den leveringspliktige tilbyderen.

Departementet ser ikke at endringene i forvaltningen av postnummersystemet vil ha administrative konsekvenser for øvrige tilbydere, postmottakere eller kommuner.

7 Opphevelse av bestemmelsen om politiattest

7.1 Bakgrunn

Bestemmelsens innhold

Postloven § 31 var ny med gjeldende postlov. Bestemmelsen pålegger tilbyder av posttjenester å kreve fremleggelse av politiattest før ansettelse i stillinger som medfører behandling av postsendinger. Det presiseres i forarbeidene¹⁰ at bestemmelsen om å kreve fremleggelse av politiattest før ansettelse ikke gir uttrykk for et yrkesforbud, og at det vil være adgang til å ansette en person til tross for at vedkommende har en anmerkning på attesten dersom arbeidsgiver skulle ønske dette. Regelen gjelder også for ansettelse av vikarer og ekstravakter. Bestemmelsen gjelder bare for tilbyders egne ansatte og omfatter ikke ansatte hos underleverandører. For eksempel innebærer konseptet Post i Butikk at en dagligvarebutikk blir en underleverandør til Posten. Posten har informert departementet om at i Posten er det om lag 8.700 ansatte med stilling som medfører behandling av postsendinger, mens det for underleverandører i Post i Butikk er om lag 10.000 ansatte i befatning med postsendinger på landsbasis.

Etter bestemmelsens *første ledd* skal tilbyder kreve fremlagt politiattest ved tilbud om stilling dersom innholdet i stillingen medfører behandling av postsendinger. Prop.109 L (2014–2015) s. 82 flg. sier følgende om i hvilke type stillinger det foregår slik behandling:

"Stillinger som innebærer arbeid ved sorteringsterminaler og postkontorer med direkte tilgang til postsendinger vil eksempelvis være omfattet av bestemmelsen. Det samme vil for eksempel gjelde personell med tilgang til utleveringspostkasser. Motsatt vil rene administrative stillinger eller stillinger innenfor salg og markedsføring ikke være omfattet."

Justisdepartementets politiavdeling, som har ansvaret for bestemmelsene om politiattest i lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politi og påtalemyndigheten (politiregisterloven) med forskrift, har opplyst at arbeidet med å fremskaffe politiattester fortsatt er noe ressurskrevende selv om det er mer automatisert. Særlig gjelder dette de tilfellene der man finner noe på personen.

Kravet om politiattest gjelder kun norsk politiattest, også ved tilbud om stilling til personer som har vært bosatt utenfor Norge. Selv om politiregisterloven § 36 har en formulering om at "Politiattest utstedt i annet EØS-land likestilles med norsk politiattest", så har Justisdepartementet opplyst at det ikke er ment fra lovgivers side at dette skal gjelde som en hovedregel. Politiregisterforskriften §§ 28-4 og 28-2 gjør det tydelig at likestillingen kun gjelder der det er krav om boplikt. Det er i postloven § 31 ikke oppstilt krav til slik botid i Norge. Det at det er norsk politiattest som skal kreves ved tilbud om stilling gjelder både om den som tilbys stillingen har bodd i et EØS-land og om vedkommende har bodd i et land utenfor EØS. Dette kan innebære at personer som nettopp har flyttet til Norge får norsk politiattest kun på bakgrunn av kort opphold i Norge. Det er mulig at enkeltpersoner vil kunne

¹⁰ Prop. 109 L (2014-2015) s.79

oppleve større utfordringer med å bli tilbudt stilling hos en posttilbyder på bakgrunn av en slik begrenset politiattest, men dette er det vanskelig å si noe sikkert om.

Bakgrunn for innføring

Hensynet bak kravet om politiattest er sikkerhet. Både brukernes tillit til at det er sikkerhet knyttet til postvirksomheten, men også hensynet til sikkerhet som sådan for postsendinger, for infrastrukturen og for virksomheten. Hensynet til sikkerhet omfatter sikkerhet mot skade og tap av verdier i postsendinger, sikkerhet for infrastrukturen, sikkerhet for at taushetsbelagt informasjon ikke spres og sikkerhet for menneskene i og rundt selve virksomheten.

I postloven er det en rekke bestemmelser som regulerer sider ved denne sikkerheten. Noen av bestemmelsene er målstyrte (angir hvilket mål som skal oppnås, men overlater til tilbyder å iverksette relevante tiltak), mens andre angir mer konkrete handlinger som skal bidra til å ivareta sikkerheten. Bestemmelsen om politiattest er en av de bestemmelsene som angir konkret handling for å bidra til å ivareta sikkerheten. Bestemmelsen bidrar til å kunne skille ut personer allerede før de får befatning med post og på den måten skiller den seg fra de andre bestemmelsene som regulerer sider ved sikkerheten etter at ansettelse har funnet sted.

Postloven § 31 med krav om politiattest var ment som et ekstra virkemiddel og et supplement til tilbyders sikkerhetsarbeid. I forbindelse med ny politiregisterlov og –forskrift i 2013 ble det klart at hjemmel for innkreving av politiattest skulle plasseres i de respektive særlovene. Da det ble vurdert at det var ønskelig å innføre krav om politiattest på postområdet ble hjemmelen for dette plassert i postloven i tråd med føringene i politiregisterloven.

Departementet uttalte blant annet følgende om begrunnelsen for bestemmelsen § 31 i postloven, jf. Prop. 109 L (2014–2015) s. 49 flg.:

"Departementet anser det som viktig at brukere og kunder har tilstrekkelig tillit til at tilbyder, som betrodd tredjepart, gjør det som er mulig for å ivareta sikkerheten for postsendinger og infrastruktur. " (...) Begrunnelsen for kravet om politiattest er ikke begrenset til vern av materielle verdier, men skal også bidra til å hjelpe tilbyderne til å ivareta kravene til sikkerhet i virksomheten på en god måte."

Samfunnets tillit til at tilbyder gjør det som er mulig for å ivareta sikkerheten, og sikkerhet for postsendinger og infrastruktur var viktige begrunnelser da bestemmelsen ble innført. I tillegg fremgår det av forarbeidene at Posten, som innspill til den nye loven, ønsket en hjemmel for å kunne kreve politiattest som et verktøy for å treffe riktig ved ansettelse og derigjennom kunne bidra til tillit og sikkerhet. Av forarbeidene kan man videre lese at "Det vil fortsatt være tilbyders ansvar å ha gode rutiner og internkontrollsystemer for å ivareta et forsvarlig sikkerhetsnivå, herunder å forebygge kriminalitet i virksomheten."

Med bakgrunn i ovenfor nevnte begrunnelser kan formålet med innføring av bestemmelsen oppsummeres med at bestemmelsen var ment som et ekstra virkemiddel og et supplement til tilbyders sikkerhetsarbeid.

Bakgrunn for opphevelse

Det har vært fremsatt ulike argumenter for at politiattestbestemmelsen i postloven § 31 burde oppheves. Det at underleverandører ikke er omfattet av kravet om politiattest selv om ansatte hos disse også behandler postsendinger, svekker begrunnelsen for å ha et slikt krav. Videre kan det ta tid å innhente en politiattest og kravet kan oppleves som utfordrende for tilbydere i ansettelsesprosesser. For eksempel oppleves kravet om politiattest som utfordrende i avisbransjen hvor avisbud ofte må ansettes "over natten".

Dette faktum har gjort at departementet, som et alternativ til forslaget nedenfor, har vurdert å utvide politiattestkravet til også å gjelde ansatte hos underleverandører som behandler postsendinger. Departementet har kommet til at det ikke er ønskelig å foreslå en slik løsning. Med en slik utvidelse kan det være en risiko for at man kan komme til å regulere også andre fagområder enn postområdet. Et eksempel vil være de som arbeider med Post i Butikk, som er ansatt av den enkelte butikk, ikke av Posten. Butikkansatte er vanligvis ikke omfattet av krav til politiattest. En utvidelse vil også kunne påvirke personer med kort botid i Norge, og dermed begrenset politiattest, sin mulighet til å få jobb hos underleverandører, men dette er det vanskelig å si noe sikkert om. En utvidelse av kravet om politiattest, til å omfatte underleverandører i tillegg til tilbydere, ville også medført økt ressursbruk for politiet og samfunnet.

7.2 Hva foreslås

Departementet foreslår å oppheve postloven § 31 om at tilbyder skal kreve politiattest ved tilbud om stilling som medfører behandling av postsendinger. Når postloven § 31 om politiattest oppheves må også postforskriften § 25 om politiattestens innhold oppheves.

7.3 Vurderinger

Gjeldende krav om politiattest gjelder kun tilbydere og ikke underleverandører som skal tilby stilling som medfører behandling av postsendinger. Eksempelvis er det hos tilbyderen Posten om lag 8.700 ansatte med stilling som medfører behandling av postsendinger mens det hos underleverandøren konseptet Post i butikk er om lag 10.000 ansatte i befatning med postsendinger på landsbasis.

Departementets vurdering er at kravet om at tilbydere skal kreve politiattest fremstår som ufullstendig, når underleverandører (som kan ha flere ansatte som behandler postsendinger enn tilbydere har) ikke er underlagt et slikt krav, selv om deres ansatte gjennomfører tilsvarende behandling av postsendinger. I tillegg krever selve innhenting av politiattest, ressurser så vel hos tilbyderne som hos politiet og prosessen kan være tidkrevende. Kravet oppfattes for eksempel av avisdistributørene som tungvint og lite praktisk.

Justisdepartementet har opplyst at kravet om politiattest står særlig sterkt på områder som gjelder barn og sårbare personer. De ser ikke noe prinsipielt hinder for å oppheve bestemmelsen om politiattest i postloven dersom Samferdselsdepartementet skulle ønske det, forutsatt at de hensyn som lå bak innføringen av kravet kan ivaretas på annen måte.

Departementets vurdering er at sikkerhetshensynene kan ivaretas tilstrekkelig gjennom postlovens øvrige sikkerhetsbestemmelser. Tilbyder forutsettes å ta ansvaret for at et forsvarlig sikkerhetsnivå oppnås gjennom egnede internkontrollsystemer. I tilbyders ansvar

tilligger det også å sørge for tilstrekkelig sikkerhet hos de underleverandører som tilbyder benytter seg av. I forholdet mellom tilbyderen Posten og underleverandørene til Post i Butikk foreligger det for eksempel avtaler. Å regulere sikkerhetsspørsmål i slike avtaler, også med tanke på ansettelser, kan være en måte for en tilbyder å ivareta sitt ansvar og dermed bidra til å ivareta sikkerhetshensyn også i de arbeidsoppgaver som underleverandør utfører. En komplett beskyttelse mot trusler mot sikkerheten vil en politiattestbestemmelse uansett aldri kunne gi, enten underleverandører er omfattet av politiattestkravet eller ikke. Det er et tilleggsargument at kravet om politiattest kun gjelder norsk politiattest, også ved tilbud om stilling til personer som har vært bosatt utenfor Norge. Dette kan innebære at personer som nettopp har flyttet til Norge vil kunne oppleve større utfordringer med å bli tilbudt stilling hos en posttilbyder, uten at dette kan sies med sikkerhet. Kravet om politiattest gjelder også ved tilbyders tilbud om stilling som avisbud. Det å ha et krav om politiattest der de ansatte kun skal behandle/levere aviser som har åpent og kjent innhold vurderes også som lite hensiktsmessig.

7.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Ressursene som tilbydere og politiet i dag bruker til å innhente og til å utstede politiattester på postområdet, blir frigjort hvis kravet avvikles. Muligheten for å få jobb hos underleverandører til posttilbydere forblir uendret med forslaget. I den grad dagens bestemmelse har hindret søkere til stilling hos tilbydere av posttjenester fordi søkeren ikke har bodd lenge i Norge, så vil dette hinderet bortfalle med endringen.

8 Samlede økonomiske og administrative konsekvenser

Nkom vil få et visst merarbeid i forbindelse med fire av de foreslåtte lovendringstemaene. Dette gjelder presisering av tilbyderbegrepet, endring av brukerklagenemnd, overføring av ansvar for det offentlige postnummersystemet og implementering av pakkepostforordningen.

Hvis vi legger til grunn for et lavt estimat på 40 klager årlig, vil merkostnadene til Nkom utgjøre cirka 1,4 årsverk i det første året, 0,6 årsverk i andre år og cirka 0,5 årsverk i påfølgende år. Det er da ikke tatt hensyn til forvaltningen av postnummersystemet der ressursene ble bevilget i forbindelse med statsbudsjettet 2017.

Presisering av **tilbyderbegrepet** vil ha betydning for registrering av tilbydere og vil innebære en del ekstraarbeid med å kartlegge og informere markedet, samt å få aktører til å registrere seg. Imidlertid er det foreløpig stor usikkerhet knyttet til antall aktører som i dag opererer i postmarkedet og, som basert på presiseringen, er registreringspliktige. Økningen av vektgrensen for pakker vil komme som et tillegg til det som er nevnt rett over. Økningen vil kunne medføre at nye aktører blir inkludert i tilbyderbegrepet noe som igjen vil ha betydning for registrering og øvrige rettigheter og plikter etter postloven.

Implementeringen av kravene i **pakkepostforordningen** vil medføre merarbeid for Nkom og for markedsaktørene. Implementeringen innebærer en utvidelse av Nkoms tilsynsvirksomhet, og krever blant annet innrapportering fra tilbydere av pakkeleveringstjenester om grensekryssende forhold, samt innrapportering av mottatt tallmateriale til Europakommisjonen.

Forslag til ny lovtekst i **§ 41 om klage til myndigheten** innebærer slik vi ser det, at Nkom får et bredere virkeområde enn det som følger av eksisterende lovtekst. Dette vil innebære et større saksomfang og merarbeid hos Nkom, da med tilhørende ressurs spørsmål. Samtidig vil opphevingen av bestemmelsen om brukerklagenemnd innebære besparelse av utgifter og ressurser som skulle blitt brukt på etablering og drift av nemnda.

Forslag til forvaltningen av **postnummersystemet** i Norge innebærer at Nkom vil ha ansvar for endringer der konkurransehensyn er framtreddende, det vil si alle anmodninger fra tilbyder med leveringsplikt og andre registrerte tilbydere av posttjenester om tildeling av postnummer. Videre vil Nkom ha ansvar for klager fra registrerte tilbydere på avgjørelser om endring truffet av tilbyder med leveringsplikt. Løsningen medfører økt ressursbruk til saksbehandling samt en utvidelse av Nkom sitt tilsynsansvar knyttet til leveringspliktig tilbyders behandling av anmodninger om endringer i postnummersystemet.

Foreslåtte endringer fører til endret ressursbruk i Nasjonal kommunikasjonsmyndighet som kan dekkes innenfor eksisterende budsjett.

Flere av forslagene i dette høringsnotatet vurderes å medføre økt ressursbruk for Nkom, men estimatene er som omtalt beheftet med noe usikkerhet, for eksempel når det gjelder registrering av tilbydere og antall klager. Samtidig faller enkelte oppgaver på postområdet bort med noen av de foreslåtte endringene, og kan frigjøre ressurser. Dersom forslagene til endringer i dette høringsnotatet får konsekvenser for den samlede ressursbruken på postområdet, vil det måtte vurderes om endringene av ressursbruken er av en slik karakter at det er behov for endringer i Forskrift om sektoravgift og gebyr til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet § 2, som fastsetter fordelingen av den totale sektoravgiften mellom ulike forvaltningsområder.

9 Høringsfrist og innsendelse av høringsinnspill

Frist for å sende inn hørings svar er **30. september 2021**. Vi ber om at høringsuttalelsen blir sendt elektronisk ved bruk av den digitale løsningen for høringsuttalelser, se detaljer om dette i høringsbrevet.

10 Forslag til endringer i postloven med forskrifter

10.1 Forslag til endringer i lov om posttjenester (postloven) LOV-2015-09-04-91

10.1.1 Tilbyderbegrepet

§ 4 nr. 1, 3 og 7 skal lyde:

4. Definisjoner:

1. *posttjeneste: Formidling av postsending mot vederlag. I formidlingen inngår innsamling, sortering, transport eller utdeling. Transport er kun posttjeneste når den utføres i forbindelse med innsamling, sortering eller utdeling av postsending.*

3: *postsending: brevpost inntil 2 kg, aviser og blad i abonnement inntil 2 kg og lettgoods inntil 31,5 kg som er påført mottakerens navn og adresse eller annen entydig identifikasjon, herunder som er adressert i henhold til liste.*

7. *tilbyder: enhver som regelmessig tilbyr posttjeneste til allmennheten enten alene eller ved bruk av underleverandører, og som overfor avsender er ansvarlig for å formidle postsending til mottaker.*

10.1.2 Pakkepostforordningen

§ 4 nr 3 skal lyde:

3. *postsending: brevpost inntil 2 kg, aviser og blad i abonnement inntil 2 kg og lettgoods inntil 31,5 kg som er påført mottakerens navn og adresse eller annen entydig identifikasjon, herunder som er adressert i henhold til liste.*

10.1.3 Opphevelse av bestemmelsen om brukerklagenemnd og endring av klagemyndighet

§ 39 skal lyde:

§ 39. Tilbyders klageordning

Tilbyderen skal ha en klageordning for egne brukere.

Tilbydere som deltar i sonenøkkelsystemet etter § 33, skal i fellesskap ha en ordning for behandling av klager om misbruk av sonenøkler, med klagerett for gårdeiere og postkasseeiere som omfattes av sonenøkkelsystemet.

Klageordningen etter første og annet ledd skal være vederlagsfri, enkel å bruke og sikre at klager behandles rettferdig og raskt. Avgjørelser i klagesaker skal begrunnes.

Brukere skal opplyses om klageordning og om klageadgang etter § 41.

Myndigheten kan gi forskrift om omfang, innhold, rapportering og organisering av klageordningen.

§ 40 oppheves

§ 41 skal lyde:

§ 41. Klage til myndigheten

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal behandle klager

1. *fra brukere i tvister om posttjeneste med unntak av*

a) klager fra forbrukere¹ der saken har sitt grunnlag i kjøpsavtale og derfor behandles av forbrukermyndigheten²,

b) saker om postkasseplassering, og

c) klager som er åpenbart useriøse eller grunnløse,

2. i tvister mellom registrerte tilbydere av posttjeneste,

3. i tvister mellom eier av postboksanlegg etter § 33 a og tilbyder av posttjeneste,

4. *fra registrerte tilbydere på avgjørelse etter § 35 a, og*

5. *fra gårdeiere og postkasseiere om misbruk av sonenøkler etter behandling i henhold til § 39 annet ledd.*

Klageadgangen etter første ledd nr. 1 og nr. 5 er subsidiær, og klageren må først rette klagen til tilbyderen etter § 39.

Enkeltvedtak etter § 33 som gir en tilbyder tillatelse til å få tilgang til sonenøkkelsystemer og nøkler utenfor sonenøkkelsystemer, kan ikke påklages. Myndighetens avgjørelse om avvisning av en sak etter § 33 kan heller ikke påklages.

Departementet er klageinstans for enkeltvedtak fattet av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet med hjemmel i eller i medhold av denne lov. Klager fremsettes overfor Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, jf. forvaltningsloven § 32.

Kongen kan gi forskrift om hvem som er klageinstans i klagesaker av konkurransemessig karakter, jf. § 5.

1. Sml. Lov 2020-06-23-98 (Forbrukerklageloven) § 1
2. Forbrukertilsynet

§ 56 note 1 skal lyde:

§ 56. *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra det tidspunkt¹ Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelser skal tre i kraft på ulikt tidspunkt.

Fra den tid loven trer i kraft oppheves lov 29. november 1996 nr. 73 om formidling av landsdekkende postsendinger

1 Fra 1 jan 2016, med unntak av § 55, iflg. res. 4 sep. 2015 nr. 1027 som endret ved res. 18 des. 2015 nr. 1643

10.1.4 Det offentlige postnummersystemet

§ 35 skal lyde:

§ 35. Offentlig postnummersystem

Postnummersystemet forvaltes som en offentlig fellesressurs av myndigheten. *Postnummersystemet er et system av sifferserier og tilhørende stedsnavn som deler landet inn i postnummerområder og sikrer effektiv postomdeling. Omlegging i systemet av sifferserier besluttes av myndigheten.*

Tilbyder med leveringsplikt skal drifte det offentlige postnummersystemet og sikre løpende oppdatering av matrikkelen i samarbeid med Statens kartverk. Tilbyder med leveringsplikt skal behandle og gjennomføre endringer, og skal offentliggjøre slike på en hensiktsmessig måte.

Ved forvaltning og drift av postnummersystemet og ved behandling av endringer etter § 35 a og tildelinger etter § 36 skal det tas hensyn til ressursbegrensninger, effektiv postomdeling og konsekvenser for registrerte tilbydere og berørte postmottakere. Behandlingen skal skje på åpne, objektive og ikke-diskriminerende vilkår.

Myndigheten og tilbyder med leveringsplikt er ikke erstatningsansvarlige som følge av endringer eller omlegginger av postnummersystemet.

Myndigheten kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om forvaltning og drift av det offentlige postnummersystemet.

Ny § 35 a skal lyde:

§ 35 a. Endringer i postnummersystemet

Tilbyder med leveringsplikt skal behandle anmodninger fra egen virksomhet og fra postmottakere, kommuner og registrerte tilbydere om endringer i det offentlige postnummersystemet.

Når avgjørelse foreligger, skal den som har anmodet om endring og registrerte tilbydere straks gjøres kjent med utfallet av saken.

Dersom endring etter første ledd anses som vesentlig, skal registrerte tilbydere, Statens kartverk, berørte kommuner og særlig berørte postmottakere varsles og gis anledning til å uttale seg før avgjørelse treffes. Frist for å uttale seg skal være minst én måned.

Myndigheten kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om behandling av anmodninger om endringer og høring av vesentlige endringer i postnummersystemet.

Ny § 35 b skal lyde:

§ 35 b. Klagerett på endringer i postnummersystemet

Registrert tilbyder kan påklage en avgjørelse etter § 35 a til myndigheten, jf. § 41. Klagefrist er tre uker fra avgjørelse er gjort kjent. Avgjørelser som er påklaget kan ikke gjennomføres før klagen er behandlet.

Myndigheten kan gi forskrift om klagerett for tilbydere.

§ 36 skal lyde:

§ 36. Tildeling av postnummer

Myndigheten skal imøtekomme enhver rimelig anmodning fra en registrert tilbyder om tildeling av eget postnummer.

Tilbyder med leveringsplikt skal, straks tildeling er gitt, gjennomføre endringen i det offentlige postnummersystemet, jf. § 35 annet ledd.

Myndigheten kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om tildeling av postnummer.

§ 41 ny nr. 4 skal lyde:

4. fra registrerte tilbydere på avgjørelse etter § 35 a

10.1.5 Politiattest

§ 31 oppheves.

10.2 Forslag til endringer i forskrift om post (postforskriften) FOR-2015-09-18-1063

10.2.1 Pakkepostforordningen

Ny § 26 a skal lyde:

§ 26 a. Forordning om grensekryssende pakkeleveringstjenester

EØS-avtalen vedlegg XI (XXXX (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/644 av 18. april 2018)) om grensekryssende pakkeleveringstjenester gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg XI, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

10.2.2 Opphevelse av bestemmelsen om brukerklagenemnd og endring av klagemyndighet

§ 8 tredje ledd skal lyde:

Tilbyderen skal begrunne avslag på klage, og henvise til de regler som ligger til grunn for avgjørelsen. Videre skal tilbyderen i avslaget gi opplysninger om klageadgang til *forbrukermyndigheten*⁷ og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

1. Forbrukertilsynet

10.2.3 Det offentlige postnummersystemet

§ 22 skal lyde:

§ 22 Gjennomføring av postnummerendringer

Endringer i postnummersystemet skal gjennomføres én gang hvert år til en fastsatt dato. Gjennomføring skjer i samarbeid med Statens kartverk ved at endringer inntas i matrikkelen. Registrerte tilbydere, Statens kartverk og berørte kommuner og berørte postmottakere skal underrettes senest én måned før endringer gjennomføres.

Endringer som ikke berører eksisterende postmottakere, som for eksempel som postnummer til nye boligområder, tilpasning av eksisterende postnummergrenser ved utbygging, opphør av postnummer som ikke er i bruk og tildeling av postnummer til nytt postboksanlegg, kan gjennomføres fortløpende. Statens kartverk skal underrettes senest én måned før endringer gjennomføres.

Endringer skal rapporteres til Statens kartverk på en måte som ligger til rette for å kunne føre endringene i matrikkelen.

Vesentlige endringer i postnummersystemet kan tidligst gjennomføres seks måneder etter at varsel er gitt etter postloven § 35 a annet ledd.

Unntak fra bestemmelsen her kan besluttes av myndigheten.

§ 23 skal lyde:

§ 23 Offentliggjøring av postnummerendringer

Tilbyder med leveringsplikt skal offentliggjøre endringer på en hensiktsmessig måte og vederlagsfritt stille til rådighet endringene i elektronisk format, senest samtidig som endringen gjennomføres i matrikkelen.

§ 26 annet ledd nr. 6 og ny nr. 7 skal lyde:

6. innleveringspunkter og innleveringsfrister.

7. endringer i postnummersystemet etter postloven § 35a, herunder antall anmodninger som er behandlet og hvem som har anmodet om endringer.

10.2.4 Politiattest

§ 25 oppheves

10.3 Forslag til endringer i delegering av myndighet etter postloven FOR-2020-01-10-33

Del I skal lyde:

1. Samferdselsdepartementet skal være myndighet etter følgende bestemmelser i postloven: § 6 første og fjerde ledd, § 7 andre ledd, § 9 første og andre ledd, § 13 andre ledd, § 14 første ledd, § 18 første ledd, § 19 tredje ledd, § 22 andre ledd første punktum, § 24, § 25 andre ledd, § 28 femte ledd, § 29 femte ledd, § 30 sjette ledd, §35 *b annet ledd*, § 36 tredje ledd, § 39 femte ledd, § 49 fjerde ledd og § 50 fjerde ledd.
Kongens myndighet etter postloven § 2, § 3 og § 41 *femte* ledd delegeres til Samferdselsdepartementet. Samferdselsdepartementet er klageinstans etter postloven § 41 *fjerde* ledd med unntak av klager på vedtak etter forskrift 20. mars 2017 nr. 386 om sektoravgift og gebyr til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.
2. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal være myndighet etter følgende bestemmelser i postloven: § 14 andre ledd, § 15 tredje ledd, § 16 første og andre ledd, § 20 første ledd, § 27 andre og tredje ledd, § 33 første og andre ledd, § 35 første ledd, § 36 første ledd, § 38 første og andre ledd, § 42 første ledd andre punktum og § 43.
3. Samferdselsdepartementet og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal være utøvende myndighet etter følgende bestemmelser i postloven: § 8 tredje ledd, § 10 andre ledd, § 11 tredje ledd, § 14 tredje og fjerde ledd, § 15 fjerde ledd, § 16 tredje ledd, § 17 andre ledd, § 18 tredje ledd, § 20 andre ledd, § 21 første og andre ledd, § 22 andre ledd andre punktum, § 23 tredje ledd, § 26 andre ledd, § 27 sjette ledd, § 32 fjerde ledd, § 33 fjerde og femte ledd, § 33 a andre ledd, § 34 andre ledd, § 35 *første, fjerde ledd og femte ledd, § 35 a fjerde ledd, § 36 tredje ledd, § 37 femte ledd, § 40 femte ledd, § 42 første ledd første punktum og andre ledd, § 44 første og fjerde ledd, § 45 første, andre og tredje ledd, § 46 første og andre ledd, § 47 første og tredje ledd, § 48, § 49 første og tredje ledd og § 50 første og tredje ledd.*
4. Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal være utøvende myndighet etter følgende bestemmelser i postloven: § 12 første, andre og tredje ledd og § 53 andre ledd.
Kommunal- og moderniseringsdepartementet er klageinstans etter postloven § 41 *fjerde* ledd for klager på vedtak etter forskrift 20. mars 2017 nr. 386 om sektoravgift og gebyr til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.